

اثر بخشی هوش هیجانی بر پرخاشگری و اهمال کاری تحصیلی

تألیف:

امان تاج هوشمند

سرشناسه	:	هوشمند، امان تاج، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	اثربخشی هوش هیجانی بر پرخاشگری و اهمال کاری تحصیلی / تألیف: امان تاج هوشمند؛ ویراستار: یعقوب خرمی.
مشخصات نشر	:	تهران: اروانه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۸۵ ص.
شابک	:	978-622-7368-39-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص ۷۳ - ۸۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	هوش هیجانی
موضوع	:	Emotional intelligence
موضوع	:	اهمال کاری
موضوع	:	Procrastination
موضوع	:	پرخاشگری
موضوع	:	Aggressiveness
موضوع	:	شاگردان — روان شناسی
موضوع	:	Students -- Psychology
رده بندی کنگره	:	۵۰۰۳۴
رده بندی دیویی	:	۱۵۲/۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۱۶۰۰۱۱

اثربخشی هوش هیجانی بر پرخاشگری و اهمال کاری تحصیلی

- تألیف: امان تاج هوشمند
- ویراستار: یعقوب خرمی
- ناشر: اروانه
- صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عزت تبار
- قطع: وزیری
- مشخصات ظاهری: ۸۵ صفحه
- چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ بهمن
- نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۶۸-۳۹-۰
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- قیمت: ۴۰۰۰ تومان

«کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف می باشد.»

فهرست مطالب

۱	 مقدمه
۵	 فصل اول: هوش هیجانی
۶	 هوش هیجانی
۶	 مفهوم هوش
۱۰	 تاریخچه هوش هیجانی
۱۳	 تعاریف هوش هیجانی
۱۵	 ریفه‌های هوش هیجانی
۱۷	 شاخص‌های سنجش هوش هیجانی
۱۹	 عوامل مؤثر بر هوش هیجانی
۲۱	 روش‌های صحیح اجرا بر روی آموزش هوش هیجانی
۲۲	 هوش هیجانی و هوش شناختی
۲۲	 هوش هیجانی و هوش معنوی
۲۳	 هوش هیجانی و هوش اجتماعی
۲۴	 نظریه‌های هوش هیجانی
۲۴	 مایر و سالووی
۲۵	 دانیل گلمن
۲۶	 نظریه بار - آن
۲۸	 اثرات هوش هیجانی بر عملکرد تحصیلی
۳۱	 فصل دوم: پرخاشگری
۳۲	 تاریخچه مطالعه پرخاشگری
۳۴	 تعریف پرخاشگری
۳۶	 انواع پرخاشگری
۳۷	 مؤلفه‌های پرخاشگری
۳۸	 رویکردهای نظری پرخاشگری

۳۸	نظریه فروید در مورد پرخاشگری
۳۹	نظریه فردیت زدایی پرخاشگری زیبارد و
۳۹	نظریه انسانیت زدایی - پرخاشگری فشناخ
۳۹	نظریه تیپ‌های شخصیتی و پرخاشگری مک کری و کاستا (۱۹۹۵)
۴۱	علل بروز پرخاشگری نوجوانان
۴۶	عوامل محیطی (اجتماعی - فرهنگی)
۵۰	فصل ۲: اهمال کاری
۵۱	تعاریف اهمال کاری
۵۲	مؤلفه‌های اهمال کاری
۵۳	اهمال کاری تحصیلی
۵۵	انواع اهمال کاری
۵۶	چرخه اهمال کاری
۵۶	علل ایجاد اهمال کاری
۵۸	اهمال کاری تحصیلی و ویژگی‌های روان‌شناختی
۵۹	اهمال کاری و عملکرد تحصیلی
۶۰	دیدگاه‌های مربوط به اهمال کاری
۶۲	جنسیت و اهمال کاری تحصیلی
۶۲	پیامدهای اهمال کاری
۶۲	پیشگیری از اهمال کاری
۶۴	فصل چهار: دیگر مطالعات
۷۱	منابع و مآخذ

مقدمه

محیط اجتماعی مدرسه، نمونه کوچکی از نظام اجتماعی جامعه تلقی می‌گردد. روابطی که دانش‌آموزان با معلمان و همسالان خود در مدارس برقرار می‌کنند، نقش اساسی در اکتساب نگرش‌ها، باورها و ارزش‌های بنیادین اجتماعی دارد و درک دانش‌آموزان را از جامعه و محیطی که در آن قرار دارند، تحت تأثیر قرار می‌دهد. مدرسه، یکی از مهم‌ترین بافت‌های یادگیری مهارت‌های هیجانی است. آموزش هیجانی می‌تواند، از طریق گستره‌ای از تلاش‌ها مانند آموزش کلاسی، فعالیت‌های فوق‌برنامه، جو و شرایط حمایتی مدرسه، و درگیر کردن دانش‌آموزان، معلمان و والدین در فعالیت‌های اجتماعی صورت گیرد. در صورتی که فرآیند اجتماعی شدن و رشد مهارت‌های هیجانی در محیط اولیه خانواده مطلوب نباشد، این امکان وجود دارد تا مدارس از طریق آموزش‌های تربیتی به جبران این کاستی‌ها بپردازند. بر این اساس بسیاری از مریبان و روان‌شناسان سبب به تدریج و توسعه آموزش مهارت‌های اجتماعی و هیجانی در مدارس تأکید کرده‌اند.^۱

تحولات عظیمی که در حوزه‌های هوش و هیجان رخ داده، دیدگاه‌های سنتی را زیر سؤال برده و بر ارتباط نزدیک و درهم تنیده هوش و هیجان تأکید نموده است. مایر و سالووی^۲ (۱۹۹۰) آشکارا بر در هم تنیدگی هوش و هیجان تأکید می‌کنند. از نظر آن‌ها، «هوش هیجانی» عمدتاً به عنوان توانایی فرد در بازنگری احساسات و هیجان‌های خود و دیگران، تمیز قائل شدن میان هیجان‌ها و استفاده از اطلاعات هیجان‌ها در حل مسئله و نظم‌بخشی رفتار تعریف می‌شود.^۳ بسیاری از پژوهشگران بر این فرض‌اند که بین هوش هیجانی و عملکرد مؤثر، در تطابق با اقتضائات روزمره

۱. معیری، ۱۳۸۳: ۲۷.

2. Mayer & Salovey.

۳. مایر، ۱۳۸۳: ۶۹.

زندگی، پیوند وجود دارد.^۱ هوش هیجانی، عامل مؤثر و تعیین کننده در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در مدرسه و تحصیل، موفقیت در شغل و روابط بین شخصی و به طور کلی در کنش وری سلامت می باشد.

آموزش دانش آموزان با هدف پیشرفت آن ها در زمینه تحصیلی صورت می گیرد. مطالعه عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مسئله ای پیچیده است، چرا که آن یک عنصر چندبعدی است و به گونه ای بسیار ظریف به رشد جسمی، اجتماعی، شناختی و عاطفی دانش آموز مربوط است. در نظام تعلیم و تربیت ما، دانش آموزان با یک هدف آموزش می بینند و آن موفقیت آنان در زمینه تحصیلی، شغلی و ... است، اما معیار و ملاک موفقیت چیست؟ آیا معیار، تنها یک مغز علمی موفق است؟ در گذشته جواب این سوال مثبت بود، اما امروزه نظریه های زیاد و جدیدی ارائه شده اند که این دیدگاه را نه تنها رد می کنند بلکه به کلی رد می کنند، مثل نظریه هوش چندگانه گاردنر^۲ (۱۹۸۳)، نظریه هوش هیجانی بار-آن^۳ (۱۹۸۸)، مایر و سالووی (۱۹۹۰) و گلمن^۴ (۱۹۹۰). پس ما می تیم بگویم که موفقیت به هوش شناختی صرف بستگی ندارد؛ بلکه به چندین نوع هوش بستگی دارد. هوش شناختی به تنهایی معیار موفقیت فرد نیست؛ بلکه در تبیین موفقیت علاوه بر این هوش به هوش اجتماعی و هیجانی نیز پرداخت.^۵

در بسیاری از دانش آموزان ناموفق در تحصیل، اختلاف بین عملکرد تحصیلی و ظرفیت عقلانی قبل از هرگونه آسیب شناسی روانی، عوامل اجتماعی، فرهنگی را منعکس می کند. این عوامل، اساساً با تولید انگیزش پایین برای موفقیت تحصیلی یا

۱. دهشیری، ۱۳۸۳: ۴۷.

2. Gardner.

3. Bar-on.

4. Goleman.

۵. اکبری، ۱۳۸۴: ۴۷.

امکانات محدود جهت اکتساب آن، به کسب معدل های پایین و برخلاف انتظار منجر می شود. هر چند تحقیقات زیادی در مورد منشأ اجتماعی- فرهنگی، انگیزه پایین تحصیلی صورت نگرفته؛ ولی ملاک کافی بر اعتقادات که ارزش ها و اهداف غیر تحصیلی توسط عوامل خانوادگی، مدرسه، گروه همسالان، نقش و جنس، پرورده می شود، وجود دارد.^۱ بنابراین افرادی با داشتن هوش عمومی متوسط و هوش هیجانی بالا خیلی موفق تر از کسانی هستند که هوش عمومی بالا و هوش هیجانی پایین دارند. پس هوش هیجانی، پیش بینی کننده موفقیت افراد در زندگی و نحوه برخورد مناسب با ستر و ... و کاهش رفتارهای پر خاشگرانه در راستای توجه به تحصیل است.

۱. قریشی راد، ۱۳۷۶: ۱۶.